

Langer thuis bij dementie in 10 punten

alzheimer
nederland

Focusbrief dementie 2018 voor gemeenten

In deze brief vindt u 10 punten waardoor mensen met dementie veiliger en langer thuis kunnen wonen. De persoon met dementie wil graag onderdeel uitmaken van zijn omgeving. De mantelzorgers wil het zo lang mogelijk volhouden. Daarom zijn juist bij dementie maatwerk en preventieve maatregelen nodig. Kent uw gemeente al een gericht dementiebeleid? Zorg dat u het op orde krijgt. Dan zetten we met elkaar belangrijke stappen op weg naar een dementievriendelijke gemeente.

1. Keukentafelgesprek met kennis van zaken

We kunnen meer winst halen uit de keukentafelgesprekken. Uit de Monitor veranderingen in de zorg (Alzheimer Nederland, 2015) blijkt dat 1 op de 5 van de ondervraagde mantelzorgers niet tevreden is over het keukentafelgesprek vanwege het gebrek aan kennis over dementie en ondersteuning bij dementie. Het rapport Zicht op de Wmo 2015 (SCP, 2017) bevestigt dit beeld.

*Attendeer Wmo-consulenten en baliemedewerkers op de tips voor het keukentafelgesprek van Alzheimer Nederland en op de online GOED-training **Op het gemeentehuis van Samen Dementievriendelijk**. Samen Dementievriendelijk biedt ook trainingen aan bij u op locatie.*

2. Sociaal wijkteam en casemanagement dementie vinden elkaar feilloos

Sociale wijkteams vormen de kern van de maatschappelijke ondersteuning. Ze staan dichtbij de burgers in buurt, wijk of dorp. Bij dementie vervult de case-manager dementie voor de wijkteams een spilfunctie als de deskundige.

Laat medewerkers van sociale wijkteams verwijzen naar én samenwerken met de casemanager dementie. Dit kan al in het diagnostisch traject zodat u bijdraagt aan preventie door uitstel van zorg en voorkomen van overbelasting.

3. Begeleiding individueel en begeleiding groep is maatwerk

Persoonlijke begeleiding, bijvoorbeeld bij het voeren van het huishouden, bij het structureren van de dag of onderhouden van sociale contacten, is van belang om langer thuis te kunnen blijven functioneren, zeker bij alleenwonenden. 70% van de mensen met dementie woont thuis.

Dagactiviteiten zitten in de top 3 van voorzieningen voor mantelzorgers om het zelf thuis langer vol te houden. (Nivel Alzheimer Nederland, 2016). Door dagactiviteiten hebben mensen met dementie weer een zinvolle dag. Inclusie wordt bevorderd door ook

lichtere vormen van ondersteuning mogelijk te maken. Denk hierbij aan vrijwilligerswerk, maatjesproject, DemenTalent, Zwementie, Odensehuizen.

Lever maatwerk als het gaat om dagbesteding, sluit aan op behoeften & mogelijkheden van mensen met dementie, wees creatief en betrek maatschappelijke organisaties zoals sportverenigingen, musea bij de ontwikkeling van nieuw aanbod. Verwijs naar de eisen van dagbesteding van Alzheimer Nederland zoals deskundigheid en bereikbaarheid.

4. Vervoer van deur tot deur

Zonder vervoer hebben mensen met dementie minder toegang tot sociale activiteiten en ondersteuning zoals dagbesteding. De drempel om het huis te verlaten is zeer groot omdat dit onveilig voelt. Zeker bij alleenwonenden (40% van mensen met dementie woont alleen) vormt dit een groot obstakel met kans op

vereenzaming en snellere achteruitgang.

Ondersteun mensen met dementie op het gebied van vervoer en zorg dat er voldoende en kwalitatief goed vervoer binnen de gemeente beschikbaar is. Stimuleer het volgen van GOED-trainingen bij Samen Dementievriendelijk voor vervoersondernemers.

5. Huishoudelijke hulp: voorkom goedkoop = duurkoop

Uit de Monitor veranderingen in de zorg (Alzheimer Nederland, 2015) blijkt dat bijna de helft van de mantelzorgers zegt dat het aantal uren huishoudelijke hulp is verminderd sinds de transitie. Huishoudelijke hulp hoort juist tot de top 3 van voorzieningen voor mantelzorgers om het zo lang mogelijk thuis vol te

houden. Bij alleenwonenden vinden mantelzorgers hulp bij het huishouden noodzakelijker dan bij samenwonenden vanwege de signalerende functie.

Ondersteun mensen met dementie en hun naasten thuis met huishoudelijke hulp en signalering.

6. Mantelzorgondersteuning en respijtzorg

Uit de dementiemonitor mantelzorg blijkt dat 54% van de mantelzorgers tamelijk tot overbelast is (Nivel, Alzheimer Nederland, 2016). Was in 2013 nog 1 op de 10 mantelzorgers zwaar belast tot overbelast, in 2016 is dit opgelopen tot 1 op de 6. Gemeenten geven in de nota Burgers (de)centraal aan dat veel mantelzorgers te lang doorgaan met zorgen en hierdoor overbelast raken (SCP, Burgers (de)centraal, 2017). Het bespreek-

baar maken van overbelasting door de mantelzorgers is lastig vanwege loyaliteit en schuldgevoelens. Mantelzorgers hebben behoefte aan informatie over ondersteuningsmogelijkheden.

Bied verschillende vormen van mantelzorgondersteuning aan zoals (online) cursussen, Alzheimer Café, lotgenotengroepen, logeeropvang, voorlichting, persoonlijke en individuele begeleiding thuis.

7. Veilig thuis dankzij betaalbare voorzieningen

Uit het rapport Onveilige situaties thuis en buitenshuis (Alzheimer Nederland, 2014) onder ruim 700 mantelzorgers blijkt dat 76% te maken heeft met onveilige situaties thuis. Toezicht door de omgeving (zowel eigen sociaal netwerk als professioneel) en hulpmiddelen

worden als oplossingen genoemd door de mantelzorgers. *Bied goede en betaalbare voorzieningen die veiligheid bieden voor mensen met dementie en hun naasten. Geef informatie en adviezen voor gebruik van technologie (domotica, apps, GPS).*

8. Beleid verwarde personen: ook een kwestie van rustgevende bejegening

Een deel van de groep verwarde personen die soms door handhavers van de openbare orde worden opgevangen, betreft mensen met dementie. Het gaat dan vaak om problemen in de communicatie en verward gedrag. Situaties kunnen snel ontregelen

omdat mensen met dementie zich niet begrepen voelen.

Neem in het beleid verward gedrag op om altijd direct te schakelen met de vertrouwde mantelzorgers én de casemanager dementie vanuit het dementienetwerk.

9. Overgang naar Wlz thuis: voorkom de zorgval

Mensen met dementie hebben bij de hulp en ondersteuning te maken met drie wetten, Wmo, Zvw en Wlz. De overgang tussen deze wetten verloopt niet vloeiend. Daarnaast wordt te snel doorverwezen naar de Wlz. Dit gebeurt veelal als een vierde dag dagbesteding wordt aangevraagd. Overgang naar de Wlz veroorzaakt

bij veel mensen met dementie bovendien een **zorgval**. Dit is een fors verminderd aantal uren zorg terwijl juist dan meer uren zorg nodig zijn.

Verwijs niet te snel door naar de Wlz. Overleg met het sociaal wijkteam en de casemanager dementie.

10. Dementievriendelijk: blijven of worden?

Werkt u al aan een dementievriendelijke gemeente? Mensen met dementie willen zo lang mogelijk thuis wonen en blijven meedoen in het dagelijks leven. Dat is niet eenvoudig vanwege het taboe op de ziekte en het daarmee gepaard gaande onbegrip en uitsluiting. Uit de dementiemonitor mantelzorg (Nivel, Alzheimer Nederland, 2016) blijkt dat mantelzorgers vooral een beroep doen op hun directe familie voor hulp, en in veel mindere mate burens en vrienden vragen. Dit gaat

dus niet vanzelf, er is vaak vraagverlegenheid. *Mobiliseer lokale partijen dementievriendelijk te worden en verspreid samen kennis over dementie aan o.a. burgers, winkeliers, sportverenigingen. Zie de speciale informatie en trainingsaanbod voor gemeenten op www.samendementievriendelijk.nl* Tip: Schaal op naar een aanpak op provinciaal niveau zoals in Noord-Brabant, voor meer info zie www.dementievriendelijk.nl

Wist u dat:

- de regionale afdelingen van Alzheimer Nederland heel graag met u willen meedenken over vernieuwing en dementievriendelijke initiatieven? Maar ook met voorlichting en brochures. Voor contactgegevens en informatie over de Alzheimer Cafés bij u in de buurt zie www.alzheimer-nederland.nl/regios
- er voor uw gemeente prognosecijfers beschikbaar zijn? Zie hiervoor de cijfers per gemeente op www.alzheimer-nederland.nl/gemeenten
- mantelzorgers voor al hun vragen terecht kunnen op www.dementie.nl
U kunt deze site opnemen op uw gemeentesite.
- de landelijke kwaliteitsstandaard bij dementie de zorgstandaard dementie ook een Wmo-aangelegenheid is? Voormalig wethouder **Paul Blokhuis** van Apeldoorn legt op het youtubekanaal van Alzheimer Nederland uit waarom.

Alzheimer Nederland
Postbus 2077
3800 CB Amersfoort

T 033 303 25 47
E info@alzheimer-nederland.nl
I www.alzheimer-nederland.nl
 [@alzheimernl](https://twitter.com/alzheimernl)
 <https://www.facebook.com/AlzheimerNederland/>

alzheimer
nederland